

Zijn
terwijl u zoekt

Colofon

ISBN: 978 94 6365 091 5

1e druk 2018

© 2018, Bram Dhont

Exemplaren zijn te bestellen via de boekhandel
of rechtstreeks bij de uitgeverij:

Uitgeverij Elikser

Ossekop 4

8911 LE Leeuwarden

www.elikser.nl

Vormgeving binnenwerk en omslag: Evelien Veenstra

Foto omslag: Colorcircle VIII, Esmee Seebregts (2017).

Bhagavad Gita, vertaald door Guus en Kuuk Nooteboom (1989,
vierde druk 2015).

Upanishads, vertaald door Wim van de Laar (2018, eerste druk).

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op wat voor wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de auteur en de uitgeverij.

This book may not be reproduced by print, photoprint, microfilm or any other means, without written permission from the author and the publisher.

Zijn
terwijl u zoekt

Bram Dhont

*Het antwoord komt niet,
de vraag verdwijnt.*

Inhoud

Voorwoord	9
Deel I	11
Wat is dit voor boek?	13
De zoektocht	14
Mijn ' <i>The truth is out there</i> '-periode	19
De Upanishads en de Bhagavad Gita	22
De grote conclusie	26
Een esoterisch probleem	26
Andersoortige bronnen	31
Het schrijven	33
Deel II	35
Brahman	38
Waar wordt de leer van eenheid nog meer benoemd?	43
De goddelijke ademhaling	47
Brahman is liefde: <i>what is love?</i>	56
Naar de volgende stap	59
Maya	60
Andere sluiers	63
Verdwalen in Maya	66
Het ego	67
Het ego in andere bronnen	70
Naar de volgende stap	73
Atman	74
Hoe vinden we het Atman?	77
De verlichting	78

Reïncarnatie	79
Het sterven	85
Op de rem	88
Ontstijgen	91
Afsluitend	93
Wat kunnen we doen?	95
Deel III	97
Iets doen	100
Niets doen	103
De binnenwereld	106
Meditatie	108
Levensenergie en kundalini	113
Chakra's	116
De buitenwereld	121
Anderen en de dingen die gebeuren	123
Het Nu	125
Leefregels	128
Alles is één: het waarnemer-zijn	135
Philosophia Perennis	137
Even spieken	138
Addendum: de heilige geometrie	141
Dankwoord	153
Bronnen	155
Woorden- en namenlijst	165

Voorwoord

Mijn allereerste les als volwaardig docent was aan een vmbo 2-klas. Halverwege de les kwam ik erachter dat ik met een watervaste stift op het bord had geschreven, in plaats van met zo'n speciale marker. Stom, stom. In zo'n eerste les wil je toch uitstralen dat je weet wat je doet. Tot mijn verbazing kon ik er een beetje om lachen, de klas lachte mee en een meisje zei: *'Kom, meneer, als je met een whiteboardmarker eroverheen schrijft, dan haal je het er zo af.'* Ze stond gelijk op, hield haar hand op voor twee markers en begon samen met een vriendin te schrijven. En inderdaad: je kon het eraf wrijven. De klas grinnikte ondertussen even door en ging daarna aan het werk met de opdrachten. Oké, dacht ik terwijl ik om me heen keek, lesgeven doen we dus samen, het is teamwerk.

Het voordeel bij lesgeven is dat je in dezelfde ruimte aanwezig bent als de klas. Wanneer iets niet duidelijk is, kun je het op een andere manier herhalen of meer tijd nemen voor iemand. Je kunt doorvragen en in iemands ogen zie je vaak wat er echt speelt. En als vertrouwensdocent help je bij andere obstakels van leerlingen.

Hét obstakel bij het schrijven van een boek is dat ik niet weet wie u bent, wat uw achtergrond is, van welk soort humor u houdt en wat uw voorkennis is. Er is geen mogelijkheid om de inhoud van dit boek samen te bekijken op de manieren zoals ik gewend ben. En ook ben ik geen docent in dezen, ik sta zeker niet boven de stof. Iedereen heeft zijn eigen waarheid en dat is prima. In dit boek presenteer ik mijn variant op de hoogste Waarheid. De jongere lezer die alvast even wil spieken, mag doorbladeren naar het kopje 'Even spieken' aan het einde van deel III.

Deel I

Echo and Narcissus - John William Waterhouse - 1903

Wat is dit voor boek?

Stelt u zich eens voor. Enkele momenten voor uw geboorte wordt u even apart genomen. U loopt mee naar een kleine overlegruimte, daar ziet u een plastic bekertje thee klaarstaan en iemand die klaarblijkelijk iets belangrijks wil vertellen. U hoort dat de presentatie zal gaan over de zin van het leven. Dat klinkt belangrijk. Het is zelfs een powerpoint-presentatie. U gaat zitten en leert vervolgens over de werkingen van het universum en het doel van de mens op aarde. Vriendelijke mensen laten voorbeelden zien van hoe te leven, wat wel te doen en wat juist niet. Zou dit niet geweldig zijn? De geboorte volgt en u kunt vervolgens zorgeloos alle uitdagingen het hoofd bieden. Ik stel me een glimlachende peuter voor, zittend in de lotushouding, terwijl een bullebak zijn blokkentoren omstoot in de peuterspeelzaal.

Wat is dit voor boek? Aan de hand van esoterische en religieuze bronnen probeer ik een beeld te kneden over onze werkelijkheid. Zijn er antwoorden op levensvragen als: wat is de aard van het bestaan en wat is het lot van de mens daarin? Lichte materie, zullen we maar zeggen. Het idee bestaat dat veel religies, esoterische tradities en spirituele stromingen van één bron komen. Uiterlijk lijken ze verschillend, maar ze hebben één en dezelfde oerbron waar ze allemaal een variatie op zijn. Alle religies en tradities van nu vormen een kleurrijk en bont gezelschap, maar zijn door de prisma te herleiden naar een enkel wit licht. Dit idee van een oerbron heet *'philosophia perennis'*. Naar dat witte licht ben ik op zoek gegaan en in dit boek presenteer ik mijn variant op de *philosophia perennis*.

Mocht de eerder genoemde powerpointpresentatie er zijn geweest; ik ben deze vergeten. Elke leraar in opleiding leert dat ongeveer vijf procent van een lezing blijft hangen en de resterende vijftiennegentig procent verloren gaat. Het is beter om een leerling de stof te laten ervaren. Uitproberen, mogelijk falen, ervan leren en aanpassen voor een volgende keer. Net als in het leven, waarschijnlijk. *Fijn, iemand van dertig-nog-wat die mij vertelt waar het leven om draait. Dat is nog vervelender dan zo'n pijnlijk velletje bij je nagel, met het verkeerde type batterij thuiskomen of een automobilist die geen knipperlicht gebruikt bij een rotonde.* Er zijn momenten in mijn leven geweest dat ik zo'n soort gedachte had. Onbewust stel ik eisen aan diegene die de boodschap overbrengt. Iemand die in India de verlichting heeft gevonden, staat stiekem hoger dan, nou ja, iemand zoals ik. Om mensen als ikzelf gerust te stellen: ik probeer de bronnen zo puur mogelijk te weerkaatsen, ieder alsof het een echo is. Elke bron spreekt voor zichzelf. Uit die bronnen komen ook handvatten voor ons. Ze geven raad, moed en vertrouwen en deze vormen een waardevol onderdeel van dit boek.

De zoektocht

Toen ik mijn besluit had genomen om een boek te schrijven, kwamen daarna de fantasieën van boekenbals, webinars en een privéboot in St. Tropez vanzelf opborrelen. Kennis om mee te pochen is een vorm van ijdelheid en in dat licht kan ik af en toe de narcissus uithangen. Alhoewel de bronnen voor zichzelf spreken, ben ik diegene die het raamwerk timmert. U leert mij, mijn kwaliteiten en mijn tekortkomingen goed kennen. Daarom is het verstandig

om in dit eerste deel te vertellen over mijn achtergrond en de reden van het schrijven van dit boek.

Waar is het begin? Ik herinner me een winters gesprek met een goede vriend over vele zaken, waaronder het communisme. Het was rond middernacht, we stonden buiten en waren behoorlijk in de olie. Welke waarde heeft een mensenleven in het grote geheel? vroegen wij ons als zeventienjarigen af. Na de middelbare school viel ik in een soort van gat. Niet vanwege een naar leven, een vervelende familie of een gebrek aan vrienden. Er was een gebrek aan zelfacceptatie en een onbestemd gevoel van verlorenheid in de wereld. Ik leerde in deze periode mijzelf en mijn uitdagingen goed kennen en dat was confronterend. De behoefte aan handvatten om het leven simpelweg aan te kunnen was groot.

Ik heb moeite om deze zinnen te schrijven, want ik weet uit ervaring dat er kinderen en jongvolwassenen rondlopen van wie de uitdagingen vele malen groter zijn. Sommige kinderen hebben een grote achterstand te overbruggen en velen van hen tonen een ongekennde dapperheid door simpelweg de dag te aanvaarden zoals die komt. Mijn verhaal is niet dat van een persoon die tegen de stroom in moest zwemmen, of vooroordelen moest trotseren. Er kwam ook geen openbaring in een droom, zoals in die van de Italiaanse monnik Giordano Bruno, waarin hij het universum in reisde en leerde dat dit oneindig is. Er kwam ook geen verlichting tijdens een spirituele reis door de Himalaya. Mijn drijfveer bestond uit de combinatie van een onzekere ik en een drang om de zin van het leven te kennen. De zoektocht vond plaats in de bibliotheek en in boekenzaken.

Ik kon de wereld niet aan in mijn eentje, zo was mijn gevoel. De uitdagingen op mijn pad schenen mij reusachtig toe en brachten mij veel angst en spanning. Het idee van een vijandige buitenwereld met een 'ik' die er niet goed genoeg voor is. *'U lijdt door uzelf, niets anders dwingt'*, schreef de dichter sir Edwin Arnold terecht, maar wanneer je er middenin zit, is deze wijsheid niet te zien.

Mijn ouders bezitten een veelzijdige thuisbibliotheek en daar vond ik het boek 'De kracht in jezelf' van dr. Joseph Murphy. Dit boek gaat over een mysterieus 'onderbewustzijn' in de mens, dat wonderen kan verrichten. Ik kende daarvoor alleen mijn eigen gedachten en emoties en ik dacht dat ze samen met mijn lichaam mijn identiteit vormden, met mijn huid als de grens met de buitenwereld. Met de kracht van gedachten richting dit onderbewustzijn kan iemand het gewenste in vervulling brengen. *Mind over matter*. Voor mij was het idee van een machtig onderbewustzijn een eyeopener en tegelijk een *jaw dropper*. Mijn interesse in dit onderbewustzijn wakkerde aan en ik ging op onderzoek uit. Dat boek vormde het eerste duwtje, niet van de klif af, maar richting de esoterische hoek. Bewustzijn is het vermogen om te kunnen ervaren of waarnemen. Het is het besef dat je bestaat. We vermoeden dat het ergens in de hersens zit, maar daar is nog geen bewijs voor gevonden. Een begrip als 'onderbewustzijn' duidt de processen aan die ons gewone bewustzijn niet opmerkt. Intuïtie en onderbuikgevoelens worden gekoppeld aan het onderbewustzijn, maar we zullen leren dat ze meer zijn dan dat.

Ik las het boek van Murphy rond dezelfde tijd dat ik besloot om de lerarenopleiding te volgen. *'Doe datgene wat je vreest'*,

schreef de Amerikaanse schrijver Mark Twain. Ik zag de opleiding als een kans om te groeien als mens. Het is spannend om voor een groep mensen te staan en juist die uitdaging wilde ik aangaan. Ik voelde mij doodsbenuwd wanneer meerdere mensen naar mij keken. Blozen, trillen en na afloop de schaamte omdat ik deze symptomen als falen zag. Om vertrouwd voor een groep te staan, moet je vertrouwd zijn met jezelf. En dat wilde ik bereiken. Het werd een verschrikkelijk spannende tijd, maar tevens een evenredig noodzakelijke.

In deze tijd ontdekte ik, in diezelfde thuisbibliotheek, het boek 'De kracht van het Nu' van spiritueel leraar Eckhart Tolle. Tolle spreekt ook over een onderbewustzijn, dat rustig op de achtergrond kabbelt, en een 'ego' op de voorgrond, dat zich als een monster gedraagt. Het ego is het stemmetje in ons waar we ons mee identificeren. Het geeft labels aan onszelf, aan andere mensen en aan gebeurtenissen. Het denkt te weten hoe alles in elkaar steekt.

Ik herinner me goed dat ik op een regenachtige ochtend een audio-cd van Tolles boek in de auto beluisterde. De auto stond geparkeerd net buiten de school waar ik stage liep en krampachtig probeerde ik de tranen van spanning achter mijn ogen te houden. Ik hoorde ondertussen, hevig panikerend, dat al het lijden door mijzelf kwam. Die stage heb ik na enkele dagen afgebroken, want geel en groen van ellende kwam ik thuis. Even niets. De vervangende stage kwam een half jaar later. Deze verliep een stuk beter, maar ik bleef de auto parkeren net buiten het lokaal: mijn vluchtroute, mocht het nodig zijn. In die periode ben ik meer van Tolle gaan lezen. Aan het einde van de opleiding had ik al snel een baan

en in die jaren ging mijn energie uit naar de zaken die een beginnend docent bezighouden. De behoefte aan handvatten nam af naarmate ik mij fijner voelde in het werk en in het leven. En uiteindelijk is het met mij en het docentschap meer dan goed gekomen, hoor.

Het viel me ondertussen op dat ik de leer van Tolle en Murphy ook bij andere personen terugvond. Bij de Romeinse keizer Marcus Aurelius, bijvoorbeeld. *‘Probeer eens hoe het leven van een goed mens je afgaat, iemand die tevreden is met wat hem wordt toebedeeld uit het grote geheel en die niet meer nodig heeft dan zijn eigen rechtvaardig handelen en goede wil’*, schreef hij in zijn persoonlijke notities. En: *‘Het universum is verandering, het leven is wat onze gedachten ervan maken.’* Fantastisch! Hij was naast keizer ook een filosoof en stoïcijn. De filosofie en de stoa boden hem een manier van leven aan: leefregels en houvast. En het is altijd fijn om te weten dat zelfs een Romeinse keizer moeite had om ’s morgens zijn bed uit te komen. Ook uit zijn persoonlijke notities:

‘Wanneer je ’s morgens vroeg met tegenzin opstaat, heb dan deze gedachte bij de hand: ik sta op om de taak van een mens te verrichten. Moet ik dan zeuren, als ik dat ga doen waarvoor ik geboren ben en ter wille waarvan ik op de wereld ben neergezet? Of ben ik geschapen om me te koesteren onder de dekens?’

‘Maar dat is wel prettiger.’

‘Ben je dan geboren om te genieten en, in het algemeen, om te voelen, en niet om te handelen? Zie je de planten niet, en de mussen, de mieren, de spinnen, de bijen, die allemaal

hun eigen taak verrichten en, op hun manier, meehelpen de kosmos te laten functioneren? Wil jij dan je werk als mens niet doen? Haast je je niet om te doen wat bij jouw natuur past?’

Wanneer je zijn geschriften leest, is het belangrijk om te weten dat hij naar zichzelf schreef. Hij probeerde te omschrijven waar een goed mens aan voldoet, als een aansporing naar zichzelf. Zijn teksten zijn door velen vertaald, maar de mooiste vertaling komt van Simone Mooij-Valk, vind ik, daar citeer ik ook uit.

Mijn ‘*The truth is out there*’-periode

Samenzweringstheorieën zijn er in overvloed en zijn fantastisch. Ze zijn ook spannend. De grens tussen waarheid en fictie is er eigenlijk niet. Sommige mensen kijken omhoog voor ufo’s of naar een maan die stiekem hol van binnen is. Voor je het weet, lees je dat de Amerikaanse president een kloon is van een Egyptische farao, omdat er een beeldje bestaat van duizenden jaren oud dat erg op hem lijkt. Door het gebrek aan bewijzen heb ik de samenzweringstheorieën uiteindelijk achter mij gelaten. Tijdens deze periode ben ik de namen tegengekomen van geheime genootschappen zoals de vrijmetselaars en de hermetici. Wat overbleef uit deze periode was een interesse in de geheimzinnigheid erachter en in de geheime leringen van die genootschappen. Ik neusde in boeken over het occulte, magie en de geheime waarheid over het leven. Het leek alsof ze vertelden over een werkelijkheid, onzichtbaar bestaand achter de onze. Bij het woord ‘occult’ gaan misschien uw wenkbrauwen omhoog, maar het woord

‘occult’ betekent ‘geheim’ of ‘verborgen’. Het gaat hier om de eeuwenoude kennis over de aard van het universum, die in eerste instantie niet publiekelijk toegankelijk was. Het woord ‘esoterie’ betekent ongeveer hetzelfde.

Elk boek met in de titel woorden als ‘geheim’, ‘mysterie’ en ‘occult’ kregen in deze periode mijn aandacht. De theosofie kwam automatisch om het hoekje loeren. De Theosofische Vereniging is opgericht door mevrouw H.P. Blavatsky in 1875. Haar beroemdste boek heet ‘De geheime leer’ en die titel alleen al wekte mijn interesse. De theosofie biedt het totaalpakket: een complete leer over de werking van het universum en antwoord op alle levensvragen. Blavatsky doet een poging om de overkoepelende ideeën van religies en spirituele tradities te laten zien; ze brengt haar versie van de *philosophia perennis*. Het taalgebruik van haar geschriften is lastig en het grote aantal woorden in het Sanskriet (een Oudindische taal) maakt de studie ervan niet gemakkelijk. Om die reden heb ik een basiscursus gevolgd bij de Theosofische Vereniging in Arnhem. Dit was een goede zet, want het heeft mij geholpen die leer beter te begrijpen. Ook zijn er boeken die helpen als instap.

Ik maakte tijdens deze periode ook uitstapjes richting de kabbala, het soefisme, de alchemie, de antroposofie en mysteriescholen. Het is dan ook niet verwonderlijk dat deze bronnen aan bod zullen komen in dit boek. Heb vooral geen zorgen als u niet alle bronnen herkent. Ze worden gaandeweg in dit boek geïntroduceerd.